

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

N U T A R I M A S

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS INFORMACINĖS VISUOMENĖS PASLAUGŲ
ĮSTATYMO KONCEPCIJOS PATVIRTINIMO**

2004 m. spalio 11 d. Nr. 1276

Vilnius

Įgyvendindama Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų programos įgyvendinimo priemonių, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. spalio 4 d. nutarimu Nr. 1196 (Žin., 2001, Nr. [86-3015](#); 2003, Nr. [114-5134](#); 2004, Nr. [75-2588](#)), 66 punktą ir Elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano, patvirtinto Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. lapkričio 25 d. nutarimu Nr. 1468 (Žin., 2003, Nr. [112-5022](#)), 2.6 punktą, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Patvirtinti Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymo koncepciją (pridedama).

MINISTRAS PIRMININKAS

ALGIRDAS BRAZAUSKAS

VIDAUS REIKALŲ MINISTRAS

VIRGILIJUS BULOVAS

PATVIRTINTA

Lietuvos Respublikos Vyriausybės
2004 m. spalio 11 d. nutarimu
Nr. 1276

LIETUVOS RESPUBLIKOS INFORMACINĖS VISUOMENĖS PASLAUGŲ ĮSTATYMO KONCEPCIJA

I. TEISINIS KONCEPCIJOS RENGIMO PAGRINDAS

1. Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatymo koncepcija (toliau vadinama – ši Koncepcija) parengta įgyvendinant Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų programos įgyvendinimo priemonių 66 punktą ir Elektroninės valdžios koncepcijos įgyvendinimo priemonių plano 2.6 punktą.

II. ĮSTATYMO REGULIAVIMO DALYKO IR TIKSLŲ BENDROJI CHARAKTERISTIKA

2. Lietuvos Respublikos informacinės visuomenės paslaugų įstatyme (toliau vadinama – Įstatymas) numatoma reglamentuoti visuomeninius santykius, susijusius su informacinės visuomenės paslaugomis.

Atsižvelgiant į Europos Sąjungos (toliau vadinama – ES) poziciją dėl elektroninės komercijos, elektroninės valdžios skatinimo ES valstybėse narėse, informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimą galima priskirti prie prioritetinių dalykų. Atsižvelgiant į tai, kad svarbiausieji visuomeniniai santykiai turi būti reglamentuojami įstatymuose, o ne įstatymų lydimuosiuose teisės aktuose, pasirinkta atitinkama informacinės visuomenės paslaugų visuomeninių santykių reglamentavimo forma – informacinės visuomenės paslaugų visuomeninius santykius reglamentuoti įstatymu.

Svarbiausias Įstatymo tikslas – apibrėžti ir įtvirtinti visuomeninių santykių, susijusių su informacinės visuomenės paslaugomis, teisinio reguliavimo pagrindus. Įstatymas užpildys ir su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusių santykių teisinio reguliavimo spragas.

3. Įstatyme bus apibrėžti Lietuvos informacinės visuomenės paslaugų teikimo principai, pateikiamos informacinės visuomenės paslaugų ir kitų su šių paslaugų teikimu susijusių dalykų sąvokos:

Informacinės visuomenės paslaugos – paprastai už atlyginimą elektroninėmis priemonėmis ir per atstumą individualiu paslaugos gavėjo prašymu teikiamos paslaugos, įskaitant daiktų pardavimą pagal sutartis, sudaromas elektroninėmis priemonėmis, taip pat paslaugas, kurios jų gavėjams teikiamos neatlygintinai, ir informacijos paieškos paslaugas. Informacinės visuomenės paslaugos taip pat apima viešojo administravimo funkcijų vykdymą elektroninėmis priemonėmis per atstumą individualiu asmens (pareiškėjo) prašymu. Informacinės visuomenės paslaugos neapima daiktų pristatymo paslaugų ir elektroninių priemonių naudojimo (tokio kaip elektroninio pašto arba analogiškų individualių pranešimų naudojimas), atliekamo fizinių asmenų tikslais, nesusijusiais su jų amatu, verslu ar profesija, įskaitant sutarčių tarp tokių asmenų sudarymą.

Paslaugų teikėjas – fizinis ar juridinis asmuo, teikiantis informacinės visuomenės paslaugą.

Paslaugų gavėjas – bet kuris fizinis ar juridinis asmuo, kuris profesiniais, verslo, asmeniniais, šeimos, namų ūkio ar kitais tikslais naudojasi informacinės visuomenės paslauga, ypač norėdamas ją gauti ar padaryti prieinamą.

Įstatyme bus nustatyti reikalavimai teikiamai informacijai, komercinei informacijai, taip pat komercinės informacijos pateikimo, užsakymo pateikimo, sutarčių sudarymo elektroninėmis priemonėmis reikalavimai, reglamentuota paslaugų teikėjų ir kitų su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusių subjektų atsakomybė, ginčų sprendimo būdai, nustatytos Lietuvos

Respublikos Vyriausybės įgaliotos institucijos (toliau vadinama – Vyriausybės įgaliota institucija) funkcijos ir teisės, numatytos sritys, kurioms nebus taikomos Įstatymo nuostatos.

III. KITŲ TEISĖS AKTŲ, REGULIUOJANČIŲ TĄ PAČIĄ VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ SRITĮ, CHARAKTERISTIKA

4. Šiuo metu Lietuvos Respublikoje nėra įstatymo, reglamentuojančio su informacinės visuomenės paslaugomis susijusius visuomeninius santykius. Kai kuriuose teisės aktuose galima rasti nuostatų, kurios arba tik iš dalies susijusios su informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimu, arba nors ir įtvirtina teisės normas, susijusias su informacinėmis visuomenės paslaugomis, tačiau neužtikrina visapusiško šių santykių reglamentavimo.

5. Lietuvos Respublikos civilinis kodeksas (Žin., 2000, Nr. [74-2262](#)) (toliau vadinama – Civilinis kodeksas) reglamentuoja asmenų turtinius santykius ir su šiais santykiais susijusius asmeninius neturtinius santykius, šeimos santykius, įstatymų nustatytais atvejais ir kitokius asmeninius neturtinius santykius, taip pat pateikia sandorių sampratą, nustato jų formą, reikalavimus atskirų rūšių sandoriams. Nors Civiliniame kodekse yra nuostatų, kuriomis reikėtų vadovautis teikiant informacinės visuomenės paslaugas, tačiau jos nėra skirtos konkrečiai informacinės visuomenės paslaugoms ir neužtikrina visapusiško informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimo, kuris būtinas atsižvelgiant į informacinės visuomenės paslaugų specifiką.

Civilinis kodeksas nekliudo sudaryti sandorių elektroniniu būdu. Civilinio kodekso 1.73 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „rašytinės formos dokumentui prilyginami šalių pasirašyti dokumentai, perduoti telegrafinio, faksimilinio ryšio ar kitokiais telekomunikacijų galiniais įrenginiais, jeigu yra užtikrinta teksto apsauga ir galima identifikuoti parašą“. Civilinio kodekso 6.192 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad „kai pagal įstatymus ar šalių susitarimą sutartis turi būti paprastos rašytinės formos, ji gali būti sudaroma tiek surašant vieną šalių pasirašomą dokumentą, tiek ir apsieičiant raštais, telegramomis, telefonogramomis, telefakso pranešimais ar kitokiais telekomunikacijų galiniais įrenginiais perduodama informacija, jeigu yra užtikrinta teksto apsauga ir galima identifikuoti jį siuntusios šalies parašą“.

Civiliniame kodekse reglamentuojamas atlygintinų paslaugų teikimas (šeštosios knygos XXXV skyrius). Dalis informacinės visuomenės paslaugų priskirtinos prie atlygintinų paslaugų, nes informacinės visuomenės paslaugos paprastai yra už atlyginimą teikiamos paslaugos ir joms bus taikomos Civilinio kodekso šeštosios knygos XXXV skyriaus nuostatos. Tačiau Civilinis kodeksas nekliudo reglamentuoti informacinės visuomenės paslaugų, teikiamų už atlyginimą, atskiru įstatymu ir nustatyti joms papildomus reikalavimus, nes Civilinio kodekso 6.716 straipsnio 5 dalyje nustatyta, kad „atskirų rūšių atlygintinoms paslaugoms kiti įstatymai gali nustatyti papildomus reikalavimus, nenumatytus šiame skyriuje“.

Civilinio kodekso 6.366 straipsnis reglamentuoja daiktų pardavimą pagal sutartis, sudaromas naudojant ryšio priemones, o šio straipsnio nuostatas detalizuoja Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymas (Žin., 1994, Nr. [94-1833](#); 2000, Nr. [85-2581](#)) ir Daiktų pardavimo ir paslaugų teikimo, kai sutartis sudaromos naudojant ryšio priemones, taisyklės, patvirtintos ūkio ministro 2001 m. rugpjūčio 17 d. įsakymu Nr. 258 (Žin., 2001, Nr. [73-2583](#)) (toliau vadinama – Taisyklės). Civilinio kodekso 6.366 straipsnis, jį detalizuojantis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymas ir Taisyklės reglamentuoja vartojimo sutartis. Pagal minėtųjų teisės aktų nuostatas viena iš sutarties šalių – pirkėjas yra vartotojas. Atsižvelgiant į šioje Konceptijoje pateiktą paslaugos gavėjo sąvoką, galima teigti, kad Įstatyme numatomas platesnis reglamentavimas, nes jo nuostatos bus taikomos ne tik fiziniam asmeniui, kuris sudarys sutartį savo asmeniniams, šeimos ar namų ūkio poreikiams, nesusijusiems su verslu ar profesija, tenkinti, bet taip pat fiziniam ir juridiniam asmeniui.

6. Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymas (Žin., 2000, Nr. [61-1827](#)) skirtas reglamentuoti elektroninio parašo kūrimą, tikrinimą, galiojimą, parašo naudotojų teises ir atsakomybę, tam reikalingos infrastruktūros funkcionavimą. Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatymas apibrėžia elektroninio parašo sąvoką, prilygina elektroninio parašo teisinę galią

parašui rašytiniuose dokumentuose ir leidžia elektroninį parašą kaip įrodinėjimo priemonę naudoti teisme, jeigu elektroninis parašas atitinka Lietuvos Respublikos elektroninio parašo įstatyme nustatytus reikalavimus.

7. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas (Žin., 2004, Nr. [69-2382](#)) reglamentuoja visuomeninius santykius, susijusius su elektroninių ryšių paslaugomis, tinklais ir su jais susijusiomis priemonėmis ir paslaugomis, elektroninių išteklių naudojimu, taip pat visuomeninius santykius, susijusius su radijo galiniais įrenginiais ir elektromagnetiniu suderinamumu, tačiau nereglamentuoja visuomeninių santykių, susijusių su paslaugomis, teikiamomis naudojant elektroninių ryšių tinklus ir paslaugas, taip pat elektroninių ryšių tinklais perduodamo turinio ir su juo susijusių paslaugų. Šiame įstatyme pateikiama elektroninių ryšių paslaugų sąvoka – paprastai už atlygį teikiamos paslaugos, kurias visiškai ar daugiausiai sudaro signalų perdavimas maršrutizavimo elektroninių ryšių tinklais, įskaitant telekomunikacijų paslaugas ir perdavimo (siuntimo) paslaugas transliavimui (retransliavimui) naudojamais tinklais. Elektroninių ryšių paslaugos neapima elektroninių ryšių tinklais perduodamos informacijos turinio teikimo ar redakcinės turinio kontrolės paslaugų, tarp jų informacinės visuomenės paslaugų, kurių visiškai ar daugiausiai nesudaro signalų perdavimas elektroninių ryšių tinklais.

8. Galima išskirti keturis su informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimu susijusius įstatymų lydimuosius teisės aktus: Elektroninės valdžios koncepciją, patvirtintą Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. gruodžio 31 d. nutarimu Nr. 2115 (Žin., 2003, Nr. [2-54](#)), Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklės, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 (Žin., 1999, Nr. [45-1446](#); 2004, Nr. 63-2264), Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 10 d. nutarimą Nr. 1612 „Dėl kompetentingos institucijos ryšiams su Europos komisija ir Europos Sąjungos valstybių narių analogiškais institucijomis laisvo informacinės visuomenės paslaugų judėjimo srityje palaikyti paskyrimo“ (Žin., 2002, Nr. [99-4409](#)) ir Kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teikimo vidaus rinkoje reglamentą, patvirtintą ūkio ministro 2002 m. balandžio 10 d. įsakymu Nr. 119 (Žin., 2002, Nr. [40-1517](#)).

Elektroninės valdžios koncepcijoje išdėstytas požiūris į elektroninės valdžios reiškinius Lietuvoje. Elektroninė valdžia sudaro elektroninės komercijos pagrindą, todėl minėtojoje koncepcijoje suformuluotų tikslų ir uždavinių įgyvendinimas sudarys sąlygas naudotis ne tik elektroninės valdžios teikiamomis galimybėmis, bet ir sumažins elektroninės komercijos plėtros, taigi ir informacinės visuomenės paslaugų teikimo kliūtis.

Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklės įgyvendina 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/48/EB, iš dalies pakeičiančios Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie standartus ir techninius reglamentus pateikimo tvarką, nuostatas. Šiose taisyklėse apibrėžiama paslauga, kuri suprantama kaip bet kokia informacinės visuomenės paslauga, paprastai teikiama už atlyginimą, per atstumą, elektroninėmis priemonėmis ir asmenišku paslaugų gavėjo prašymu.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 1612 paskiriama institucija, kurios reikia, kad tinkamai būtų įgyvendintos 2000 m. birželio 8 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2000/31/EB dėl kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinių aspektų vidaus rinkoje (Elektroninės komercijos direktyvos) (toliau vadinama – Elektroninės komercijos direktyva) nuostatos.

Kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teikimo vidaus rinkoje reglamentas įgyvendina Elektroninės komercijos direktyvą. Plačiau šio reglamento nuostatos aptariamos šios Koncepcijos IV skyriuje.

IV. KEIČIAMŲ AR PANAIKINAMŲ TEISĖS NORMŲ NEEFEKTYVUMO ANALIZĖ

9. Vadovaujantis ankstesniame skyriuje pateikta teisės aktų, reguliuojančių tą pačią visuomeninių santykių sritį, charakteristika, galima teigti, kad šiuo metu nėra įstatymų, kurie

išsamiai reglamentuotų informacinės visuomenės paslaugas, o esami įstatymų lydimieji teisės aktai neužtikrina visapusiško informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimo.

10. Civilinio kodekso 6.366 straipsnis reglamentuoja daiktų pardavimą pagal sutartis, sudaromas naudojant ryšio priemones. Vadovaujantis šios Konceptijos III skyriuje pateikta šio Civilinio kodekso straipsnio nuostatų charakteristika, galima teigti, kad visuomeninius santykius Įstatyme numatoma reglamentuoti plačiau negu Civilinio kodekso 6.366 straipsnyje, jį detalizuojančiuose Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatyme ir Taisyklėse. Civilinio kodekso 6.366 straipsnio ar jį detalizuojančių teisės aktų nuostatų perkelti į Įstatymą negalima, nes tiek Civilinio kodekso straipsnis, tiek jį detalizuojančios teisės aktų nuostatos skirtos vartotojams ir būtinos jų interesams apsaugoti. Būtų tikslinga pakeisti Civilinio kodekso 6.366 straipsnio 3 dalies 6 punkto, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymo 17 straipsnio 3 dalies 6 punkto ir Taisyklių 4.6 punkto nuostatas, numatančias, kad minėtieji teisės aktai netaikomi sutartims, kurios sudaromos per ryšio priemonių operatorių, nes 1997 m. gegužės 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 97/7/EB dėl vartotojų apsaugos, susijusios su nuotolinės prekybos sutartimis, į kurią atsižvelgiant nustatytos išimties Lietuvos teisės aktuose, reglamentuojančiuose daiktų pardavimą pagal sutartis, sudaromas naudojant ryšio priemones, neįtvirtina nuostatų, kad ši direktyva netaikoma sutartims, sudarytoms per ryšio priemonių operatorių, bet numato, kad ši direktyva netaikoma sutartims, sudarytoms su telefono ryšio operatoriais, naudojantis viešais mokamais telefonais. Taigi vietoj Civilinio kodekso 6.366 straipsnio 3 dalies 6 punkto, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymo 17 straipsnio 3 dalies 6 punkto ir Taisyklių 4.6 punkto nuostatų, numatančių, kad minėtieji teisės aktai netaikomi sutartims, kurios sudaromos per ryšio priemonių operatorių, minėtųjų teisės aktų punktuose reikėtų įtvirtinti, kad jie netaikomi sutartims, kurios sudarytos su elektroninių ryšių paslaugų teikėjais naudojant taksofonus.

11. Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymas apibrėžia informacinės visuomenės paslaugų sąvoką. Įstatyme numatoma įtvirtinti iš esmės nesiskiriančią nuo esančios Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatyme, tačiau išsamesnę informacinės visuomenės paslaugų sąvoką, todėl priėmus Įstatymą būtų tikslinga pakeisti Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 23 dalyje apibrėžtą informacinės visuomenės paslaugų sąvoką – suvienodinti su Įstatyme numatoma įtvirtinti sąvoka.

12. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 10 d. nutarimu Nr. 1612 skiriama kompetentinga institucija ryšiams su Europos Komisija ir ES valstybių narių analogiškoms institucijomis laisvo informacinės visuomenės paslaugų judėjimo srityje palaikyti pagal Elektroninės komercijos direktyvos nuostatas, tačiau atsižvelgiant į tai, kad Įstatyme numatoma reglamentuoti Vyriausybės įgaliotos institucijos funkcijas ir teises, vertėtų pakeisti minėtąjį nutarimą – įrašyti, kad ši institucija paskiriama Įstatyme numatytoms funkcijoms ir teisėms įgyvendinti.

13. Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklės, kaip minėta ankstesniame skyriuje, apibrėžia paslaugą, kuri suprantama kaip bet kokia informacinės visuomenės paslauga. Šiose taisyklėse paslaugos sąvoka detalizuojama. Kadangi šiose taisyklėse įtvirtinta sąvoka skirtusi nuo Įstatyme numatomos įtvirtinti paslaugos sąvokos, priėmus Įstatymą būtų tikslinga jas suvienodinti teisės aktuose.

14. Elektroninės komercijos direktyvą šiuo metu įgyvendina Kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teikimo vidaus rinkoje reglamentas, kuris perkelia tam tikras šios direktyvos nuostatas į nacionalinę teisę, tačiau toliau šioje Konceptijoje pateikiamos priežastys, dėl kurių reikėtų šį teisės aktą panaikinti ir informacinės visuomenės paslaugas reglamentuoti Įstatyme, perkėlus į jį ir Elektroninės komercijos direktyvos nuostatas.

Kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teikimo vidaus rinkoje reglamentas naikintinas, nes pasirinkta netinkama teisinio informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teisinio reguliavimo forma.

Palyginus Elektroninės komercijos direktyvos nuostatas ir Kai kurių informacinės visuomenės paslaugų, ypač elektroninės komercijos, teikimo vidaus rinkoje reglamento nuostatas, skirtas minėtajai direktyvai įgyvendinti, galima teigti, kad ne visos Elektroninės komercijos

direktyvos nuostatos perkeltos į nurodytąjį reglamentą: jame nenustatytos valstybių narių pareigos ir teisės prižiūrėti valstybės narės teritorijoje teikiamas informacinės visuomenės paslaugas, nenumatytas valstybių narių bendradarbiavimo informacinės visuomenės paslaugų klausimais su ES institucijomis ir tarpusavyje mechanizmas.

V. UŽSIENIO VALSTYBIŲ TEISĖKŪROS APŽVALGA

15. Kadangi Įstatymą numatoma rengti atsižvelgiant į Elektroninės komercijos direktyvos nuostatas, šiame skyriuje bus nagrinėjami ES valstybių narių teisės aktai, įgyvendinantys šią direktyvą.

Pagal Elektroninės komercijos direktyvą ES valstybės narės įstatymus ir kitus teisės aktus, kuriais būtų įgyvendinamos šios direktyvos nuostatos, turėjo priimti iki 2002 m. sausio 17 dienos. Toliau apžvelgiami kelių ES valstybių narių teisės aktai, kurie gali būti įdomūs dėl pasirinkto Elektroninės komercijos direktyvos įgyvendinimo būdo ar nuostatų, į kurias galėtų būti atsižvelgta reglamentuojant informacinės visuomenės paslaugas Lietuvoje.

16. Švedija, įgyvendindama Elektroninės komercijos direktyvą, 2002 m. birželio 6 d. priėmė įstatymą dėl elektroninės komercijos ir kitų informacinės visuomenės paslaugų, kuriame nustatyta jo taikymo sritis, apibrėžtos su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusios sąvokos, įtvirtintas laisvas informacinės visuomenės paslaugų judėjimas ir nustatytos Švedijos teisės taikymo taisyklės, beveik pažodžiui perkelti Elektroninės komercijos direktyvos 9, 10, 11, 12, 13 ir 14 straipsniai. Į įstatymą neperkeltos Elektroninės komercijos direktyvos nuostatos, reglamentuojančios komercinius pranešimus, elgesio kodeksus, paslaugų teikėjų, kurie veikia kaip reglamentuojamos profesijos atstovai, veiklą, ginčų, kylančių tarp informacinės visuomenės paslaugų teikėjų ir gavėjų, sprendimo procedūras. Komercinius pranešimus ir jų teikimo reikalavimus nustato reglamentuojantis komercinį bendravimą Švedijos teisės aktas, kuriame numatyta atsakomybė už tai, kad paslaugų teikėjas pažeidžia Švedijos įstatyme dėl elektroninės komercijos ir kitų informacinės visuomenės paslaugų nustatytus informacijos teikimo paslaugų gavėjams reikalavimus arba nepateikia paslaugų gavėjui techninių priemonių, leidžiančių jam prieš pateikiant užsakymą nustatyti ir ištaisyti įvesties klaidas.

17. Suomija 2002 m. birželio 5 d. priėmė įstatymą dėl informacinės visuomenės paslaugų teikimo. Į jį perkeltos beveik visos Elektroninės komercijos direktyvos nuostatos, todėl toliau bus aptartos tik tos Suomijos įstatymo, įgyvendinančio Elektroninės komercijos direktyvą, nuostatos, kurios skiriasi nuo Elektroninės komercijos direktyvoje įtvirtinto reglamentavimo.

Suomijos įstatyme, apibrėžiant informacinės visuomenės paslaugų sąvoką, detalizuojamas informacinės visuomenės paslaugų teikimas elektroninėmis priemonėmis – paslaugų teikimas ar gavimas per įrenginius, apdorojančius informaciją elektroniniu būdu, ar informacijos teikimas naudojant tik kabelius, elektroninį ryšį, optinius įrenginius ar kitą elektromagnetinę įrangą.

Šiame įstatyme įtvirtintas sandorių elektroninės formos nediskriminavimo principas, nustatyti bendrieji sandorių sudarymo elektroniniu būdu reikalavimai: jeigu teisės aktai nustato, kad sandoris turi būti sudarytas raštu, šis reikalavimas gali būti laikomas įvykdytu esant elektroniniu būdu sudarytam sandoriui, kurio turinys negali būti vienašališkai pakeistas ir yra prieinamas sandorio šalims; jeigu pagal teisės aktus sandoris turi būti pasirašytas, turėtų būti taikomos atitinkamos elektroninį parašą reglamentuojančių teisės aktų nuostatos.

Suomijos įstatyme nustatyta, kad užsakymo patvirtinti nebūtina, jeigu užsakytos prekės ar paslaugos nedelsiant pristatomos elektroninėmis priemonėmis.

Įstatyme yra straipsnis, numatantis paslaugos gavėjo, gaunančio iš paslaugos teikėjo perduotos informacijos teikimo paslaugą (toliau vadinama – informacinės visuomenės paslaugos turinio kūrėjas), teisines apsaugos priemones, kuriame nustatyta, kad informacinės visuomenės paslaugos turinio kūrėjas, gavęs iš paslaugos teikėjo pranešimą, kad sustabdytas informacinės visuomenės paslaugos turinio kūrėjo perduotos informacijos teikimas, gali kreiptis į teismą per šiame įstatyme nustatytą terminą.

Suomijos įstatyme įtvirtintos tam tikros nuostatos, susijusios su autorių teisių apsauga, – nustatyta, kad autorių teisių subjektas ar jo įgaliotas asmuo, siekdamas užtikrinti turimų autorių teisių apsaugą, gali kreiptis į informacinės visuomenės paslaugos turinio kūrėją, o jeigu šis nežinomas, į paslaugų teikėją, prašydamas užkirsti kelią jo autorių teisių pažeidimui; nustatyta, kokiais būdais ir kokia forma autorių teisių subjektai ar jų įgalioti asmenys gali pranešti apie pažeidimus, taip pat įtvirtinta nuostata, kad pranešimai apie pažeidimus, parengti nesilaikant šių reikalavimų, negalioja. Kai pranešimą apie pažeidimus gauna paslaugų teikėjas, jis privalo sustabdyti informacinės visuomenės paslaugos teikimą ir apie tai informuoti informacinės visuomenės paslaugos turinio kūrėją, kuris, manydamas, kad informacinės visuomenės paslaugos teikimo sustabdymas neturi pagrindo, ir galėdamas tai pagrįsti atitinkama informacija ir dokumentais, gali kreiptis į pranešimo apie pažeidimus teikėją ir prašyti atnaujinti šios paslaugos teikimą.

Suomijos įstatyme nustatytos dvi institucijos, atsakingos už informacinės visuomenės paslaugų teikimo priežiūrą, ir nurodytos konkrečios įstatymo nuostatos, kurių laikymąsi prižiūri kiekviena iš šių institucijų. Įstatyme įtvirtinta ir minėtųjų institucijų, atsakingų už informacinės visuomenės paslaugų teikimo priežiūrą, teisė gauti reikiamą informaciją iš paslaugų teikėjo ir taikyti už teisės aktų pažeidimus paslaugų teikėjams sankcijas.

18. Vokietijoje informacinės visuomenės paslaugos reglamentuojamos ir Elektroninės komercijos direktyva įgyvendinama kitaip nei daugumoje ES valstybių narių. Kadangi tuo metu, kai buvo priimama Elektroninės komercijos direktyva, Vokietijoje galiojantys teisės aktai jau reglamentavo dalį su informacinės visuomenės paslaugomis susijusių nuostatų, atlikti tik šių teisės aktų pakeitimai, užtikrinantys visapusišką Elektroninės komercijos direktyvos įgyvendinimą.

19. Apibendrinant pateiktą užsienio valstybių teisėkūros apžvalgą ir atsižvelgiant į kitose ES valstybėse narėse esamą informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimą, galima teigti, kad daugumoje valstybių informacinės visuomenės paslaugos reglamentuojamos viename teisės akte, kuriame, atsižvelgiant į nacionalinės teisės sistemos ypatumus, įtvirtintos nuostatos, beveik tapачios Elektroninės komercijos direktyvos nuostatomis.

VI. TARPTAUTINĖS TEISĖS, ES TEISĖS NORMŲ IR PRINCIPŲ ANALIZĖ

20. Europos Bendrijos steigimo sutarties (toliau vadinama – Sutartis) 3 straipsnis numato, kad Europos Bendrijos veikla turi apimti: vidaus rinką, kuriai būdingas kliūčių laisvam prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimui valstybėse narėse panaikinimas; tokių valstybių narių įstatymų derinimą, koks reikalingas bendrajai rinkai veikti; sistemą, užtikrinančią, kad vidaus rinkoje nebus pažeidžiama konkurencija; ekonominės ir socialinės sanglaudos stiprinimą; Bendrijos pramonės konkurencingumo stiprinimą; tyrimų ir technologinio vystymosi skatinimą. Šiais principais ir pagrįsti informacinės visuomenės paslaugas ar tam tikrus jų aspektus reglamentuojantys ES teisės aktai.

Informacinės visuomenės paslaugų aspektams reglamentuoti ES labai svarbi tiksli vidaus rinkos sąvoka. Vidaus rinką, kaip numatyta Sutarties 14 straipsnyje, sudaro teritorija be vidaus sienų, kurioje užtikrintas laisvas prekių, asmenų, paslaugų ir kapitalo judėjimas. Sutarties 49 straipsnyje nustatoma, kad Europos Bendrijoje turi būti uždrausti visi laisvės teikti paslaugas apribojimai. Informacinės visuomenės teikiamos galimybės sudaro sąlygas teikti paslaugas, kurių apibrėžimas pateikiamas Sutarties 50 straipsnyje, – tokias paslaugas, kurios paprastai teikiamos už užmokestį ir kurių nereglamentuoja nuostatos dėl prekių, kapitalo ir asmenų judėjimo laisvės.

Teisės normų, reglamentuojančių informacinės visuomenės paslaugas, yra šiuose ES teisės aktuose: 1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 98/48/EB, iš dalies pakeičiančioje Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 98/34/EB, nustatančią informacijos apie standartus ir techninius reglamentus pateikimo tvarką; 1998 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvoje 98/84/EB dėl sąlygine prieiga grindžiamų paslaugų ir sąlyginės prieigos paslaugų teisinės apsaugos; Elektroninės komercijos direktyvoje.

1998 m. liepos 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/48/EB – pirmasis ES teisės aktas, apibrėžiantis informacinės visuomenės paslaugas. Šioje direktyvoje informacinės visuomenės paslaugos apibrėžiamos tam, kad būtų praplėsta 1998 m. birželio 22 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 98/34/EB taikymo sritis. Šis pakeitimas nustatė pareigą valstybėms narėms keisti informacija apie informacinės visuomenės paslaugoms taikytinas nacionalines taisykles ir reglamentus.

1998 m. lapkričio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 98/84/EB apibrėžia apsaugotąją paslaugą kaip bet kurią iš televizijos programų transliavimo, radijo programų transliavimo ar informacinės visuomenės paslaugų, grindžiamų sąlygine prieiga, už kurią teikimą yra mokama, arba apsaugotoji paslauga suvokiama kaip sąlyginės prieigos teikimas anksčiau minėtoms paslaugoms, laikant, kad pats sąlyginės prieigos teikimas yra paslauga. Nurodytojoje direktyvoje nustatyta, kad tam tikrais numatytais atvejais paslaugos teikėjui bus sumokėta už paslaugą, o tai dažnai priklauso nuo sąlyginės prieigos naudojimo. Direktyva nereglementuoja informacinės visuomenės paslaugų teikimo. Ja siekiama suderinti valstybių narių nuostatas dėl priemonių prieš neteisėtas priemones, kuriomis galima be leidimo prisijungti prie apsaugotųjų paslaugų, kurioms priklauso ir informacinės visuomenės paslaugos.

Elektroninės komercijos direktyvos tikslas – nustatyti aiškius ir bendrus principus, aprėpiančius kai kuriuos vidaus rinkoje plėtojamos elektroninės komercijos teisinius aspektus, sukurti teisinę bazę, užtikrinančią laisvą informacinės visuomenės paslaugų judėjimą tarp valstybių narių. Ši direktyva nustato jos taikymo sritį, apibrėžia su informacinės visuomenės paslaugomis susijusių dalykų sąvokas, vidaus rinką, nustato tam tikrus su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusius principus, reikalavimus su informacinės visuomenės paslaugomis susijusiai informacijai, komerciniams pranešimams, neužsakytų komercinių pranešimų siuntimo reikalavimus, reglamentuojamas profesijas, pareigą valstybėms narėms užtikrinti elektroninės formos nediskriminavimą nacionaliniuose teisės aktuose, tarpinių paslaugų teikėjų atsakomybę, įtvirtina nuostatas dėl šios direktyvos įgyvendinimo.

Informacinės visuomenės paslaugas reglamentuoja ir tarptautinės teisės normos. Maskvoje 2001 m. spalio 4 d. pasirašyta Konvencija dėl informacinio ir teisinio bendradarbiavimo, susijusio su informacinės visuomenės paslaugomis, nustato apsikeitimo teisės aktų projektais ar teisės aktais, reglamentuojančiais informacinės visuomenės paslaugas, su Europos Tarybos generaliniu sekretoriatu arba tarp pasirašiusių valstybių tvarką ir procedūras. Konvencija gali būti taikoma ne tik Europos Ekonominės Bendrijos narėms, bet ir kitoms šią konvenciją pasirašiusioms ar prie jos prisijungusioms valstybėms.

VII. PAGRINDINĖS NUOSTATOS DĖL VISUOMENINIŲ SANTYKIŲ REGULIAVIMO

21. Įstatyme bus apibrėžta informacinės visuomenės paslaugų sąvoka ir kitos su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusių dalykų sąvokos. Tikslus informacinės visuomenės paslaugų sąvokos ir kitų su informacinės visuomenės paslaugų teikimu susijusių dalykų sąvokų apibrėžimas leis tinkamai suvokti Įstatymo taikymo sritį ir atskirti informacinės visuomenės paslaugas, taip pat nustatyti informacinės visuomenės paslaugų teikimo ar gavimo proceso subjektus.

22. Įstatyme numatoma nustatyti reikalavimus paslaugų teikėjo, teikiančio informacinės visuomenės paslaugas, teikiamai informacijai. Paslaugos teikėjas turės užtikrinti, kad paslaugos gavėjai, Vyriausybės įgaliota institucija ir kitos kompetentingos institucijos galėtų lengvai, tiesiogiai ir nuolat gauti šią informaciją: paslaugos teikėjo pavadinimą, paslaugos teikėjo buveinės adresą, paslaugos teikėjo kontaktinius duomenis, informaciją apie paslaugos teikėjo veiklą prižiūrinčią instituciją, pridėtinės vertės mokesčio mokėtojo kodą, jeigu paslaugos teikėjas yra pridėtinės vertės mokesčio mokėtojas, ir kitą Įstatyme numatomą informaciją. Įstatyme bus įtvirtinta nuostata, kad komercinė informacija elektroniniu paštu be išankstinio jos gavėjo sutikimo gali būti siunčiama tik Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo nustatytais atvejais, tvarka ir sąlygomis. Įstatyme bus nustatytas baigtinis informacijos, kurią paslaugos teikėjas privalės

aiškiai, suprantamai ir nedviprasmiškai pateikti paslaugos gavėjui prieš jam pateikiant užsakymą, sąrašas, įtvirtinta nuostata, kad paslaugos teikėjas privalo paslaugos gavėjui pateikti sutarčių sąlygas, įskaitant standartines, tokiu būdu, kuris leistų jam šią informaciją išsaugoti ir vėliau naudoti. Įstatyme bus nustatyta, kad užsakymas ir jo gavimo patvirtinimas laikomi gautais, kai šalys, kurioms jie skirti, gali juos pasiekti. Įstatyme, reglamentuojant ginčų sprendimą, bus įtvirtinta galimybė šalims spręsti ginčą ne teismo tvarka. Įstatyme bus pavesta Vyriausybės įgaliotai institucijai prižiūrėti, kaip paslaugų teikėjai laikosi Įstatymo, ši institucija teisės aktų nustatyta tvarka privalės bendradarbiauti ir keistis informacija su atsakingomis ES ir atitinkamomis ES valstybių narių institucijomis. Įstatyme numatomas reglamentuoti informacijos pateikimo ir užsakymo atlikimo procesas atitiks Elektroninės komercijos direktyvos nuostatas, taip bus užtikrintas išsamus šių sričių reglamentavimas ir sąlygos išvengti informacinės visuomenės paslaugų gavėjų teisių pažeidimų.

23. Įstatyme bus įtvirtintos svarbios ne tik informacinės visuomenės paslaugų, bet ir elektroninės komercijos nuostatos dėl dokumento elektroninės formos nediskriminavimo, technologinio neutralumo, funkcinio lygiavertiškumo. Įstatymas reglamentuos verslo subjektų elektroninėmis priemonėmis teikiamas paslaugas.

VIII. GALIMOS NUMATOMO TEISINIO REGULIAVIMO PASEKMĖS

24. Įstatymas reglamentuos informacinės visuomenės paslaugų teikimą ir sudarys sąlygas plėtoti moderniomis technologijomis pagrįstas paslaugas ir elektroninį verslą. Tai skatins gyventojus ir verslo subjektus jungtis prie informacinės visuomenės ir spartins įvairius Lietuvos informacinės visuomenės plėtos procesus: gyventojų gebėjimą ir galimybes naudotis informacinėmis technologijomis, informacinių technologijų naudojimą namų ūkiuose, darbo vietose, mokslo įstaigose, didelės pridėtinės vertės produktų kūrimą ir inovacijas.

25. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001-2004 metų veiklos programoje, kuriai pritarta Lietuvos Respublikos Seimo 2001 m. liepos 12 d. nutarimu Nr. IX-455 (Žin., 2001, Nr. [62-2244](#)), numatyta pripažinti informacinės ir žinių visuomenės, pagrįstos mokslu ir inovacinėmis technologijomis, kūrimą strateginiu Lietuvos uždaviniu ir ekonominės plėtotės kryptimi. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. kovo 18 d. nutarime Nr. 330 „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės strateginių tikslų (prioritetų)“ (Žin., 2003, Nr. [28-1142](#)) įtvirtinta, kad informacinės ir žinių visuomenės plėtojimas yra vienas strateginių tikslų (prioritetų), sudarant Lietuvos Respublikos 2004-2006 metų valstybės biudžetą ir rengiant atitinkamas programas.

26. Tinkamos informacinės visuomenės paslaugų teikimo sąlygos spartins informacinės visuomenės plėtrą, leis gyventojams ir įmonėms plačiau naudoti informacines technologijas, taip mažės Lietuvos atsilikimas nuo ES valstybių narių šioje srityje.

27. Įstatymas sudarys pagrindą laisvai teikti informacinės visuomenės paslaugas iš kitų ES valstybių narių, leis Lietuvos ūkio subjektams šias paslaugas laisvai teikti kitoms užsienio valstybėms.

28. Priimto Įstatymo nuostatos kurį laiką gali veikti ne itin sklandžiai dėl visuomenės požiūrio į informacinės visuomenės paslaugas – ne visi gyventojai pasitikės elektroniniu būdu teikiamomis paslaugomis, dalis jų gali neturėti elektroninio bendravimo įgūdžių.

IX. FINANSINIS-EKONOMINIS PAGRĮSTUMAS

29. Įstatymui įgyvendinti valstybės lėšų neprireiks. Priešingai, ūkio subjektų, gyventojų, viešojo administravimo subjektų elektroninio bendravimo sąlygų sudarymas turėtų taupyti informacinės visuomenės paslaugų teikėjų, paslaugų gavėjų laiką, leistų sparčiau gauti tam tikras paslaugas, kurios kol kas neteikiamos elektroniniu būdu.

30. Pagal Įstatymą Vyriausybės įgaliotos institucijos nustatytas funkcijas ir teises turėtų įgyvendinti viena iš jau esančių viešojo administravimo institucijų. Naujų institucijų steigti neketinama.

X. NUMATOMA ĮSTATYMO STRUKTŪRA

31. Įstatymą sudarys 9 skyriai: I. Bendrosios nuostatos; II. Informacijos atskleidimas; III. Komercinės informacijos teikimo reikalavimai; IV. Sutarčių sudarymas elektroninėmis priemonėmis; V. Paslaugų teikėjų atsakomybė; VI. Elgesio kodeksai; VII. Ginčų sprendimas; VIII. Informacinės visuomenės paslaugų reglamentavimas ir priežiūra; IX. Baigiamosios nuostatos.

I skyriuje bus nustatyta Įstatymo paskirtis, sritys, kurioms šis teisės aktas nebūtų taikomas, reguliavimo principai ir apibrėžtos pagrindinės sąvokos.

II skyriuje bus nustatyta paslaugų teikėjo pareiga paslaugų gavėjams, Vyriausybės įgaliotai institucijai ir kitoms kompetentingoms institucijoms nuolat, tiesiogiai ir lengvai prieinamu būdu teikti tam tikrą informaciją, numatyta, kokia tai turės būti informacija.

III skyriuje bus nustatyti konkretūs reikalavimai komercinei informacijai, komercinės informacijos teikimo elektroniniu paštu reikalavimai, komercinės informacijos apie reglamentuojamą profesinę veiklą, kuri apibrėžiama kaip asmens, kurio profesija kelia padidintus specifinius kvalifikacijos reikalavimus, veikla ir įrašyta į Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintą profesinės kvalifikacijos vertinimą ir pripažinimą vykdančių institucijų ir reglamentuojamų profesijų sąrašą, teikimo reikalavimai.

IV skyriuje bus nustatyta, kokią informaciją paslaugų teikėjas privalo pateikti paslaugų gavėjui prieš šiam pateikiant užsakymą, kuriais atvejais minėtosios nuostatos nebus taikomos; bus nustatyti principai, kuriuos paslaugų teikėjas turės taikyti paslaugos gavėjui, pateikusiame užsakymą elektroninėmis priemonėmis; įtvirtinta nuostata, kad paslaugos gavėjas gali nustatyti ir pataisyti įvesties klaidas; numatyta, kuriais atvejais minėtosios nuostatos nebus taikomos; nustatyti sutarčių sudarymo elektroninėmis priemonėmis reikalavimai, reglamentuotas ofertos ir akcepto priskyrimas šaliai, išsiuntimo, gavimo momentas, išsiuntimo ir gavimo vieta.

V skyriuje bus nustatyta paslaugų teikėjų atsakomybė, paslaugų teikėjų, teikiančių paslaugą, kurią sudaro paslaugos gavėjo pateiktos informacijos perdavimas elektroninių ryšių tinklu, galimybės naudotis elektroninių ryšių tinklu suteikimas ar paslaugos gavėjo pateiktos informacijos saugojimas, atsakomybė, jos ribos, išimtys, reglamentuotas neteisėtos veiklos užkardymas ir prevencija.

VI skyriuje bus nustatyti verslo, profesinių ir vartotojų asociacijų arba kitų organizacijų, susijusių su informacinės visuomenės paslaugomis, elgesio kodeksų reikalavimai.

VII skyriuje bus nustatytos ginčų, kylančių teikiant informacinės visuomenės paslaugas, sprendimo priemonės ir būdai, reglamentuotas ginčų, kylančių tarp paslaugų teikėjų ir paslaugų gavėjų, sprendimas ne teismo tvarka.

VIII skyriuje bus nustatytos Vyriausybės įgaliotos institucijos funkcijos ir teisės vykdant informacinės visuomenės paslaugų teikimo priežiūrą, bendradarbiaujant su ES institucijomis, valstybėmis narėmis ir tarptautinėmis organizacijomis.

IX skyriuje bus nustatyta atsakomybė už Įstatymo pažeidimus, pateikti pasiūlymai Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir ūkio ministrui.

XI. NUMATOMI PAKEISTI AR PANAIKINTI TEISĖS AKTAI

32. Įgyvendinant Įstatymą, turėtų būti pakeisti Civilinio kodekso 6.366 straipsnio 3 dalies 6 punktas, Lietuvos Respublikos vartotojų teisių gynimo įstatymo 17 straipsnio 3 dalies 6 punktas, Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo 3 straipsnio 23 dalis, Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2002 m. spalio 10 d. nutarimas Nr. 1612, Keitimosi informacija apie standartus, techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras taisyklės, Taisyklių 4.6 punktas, pripažintinas netekusiu galios ūkio ministro 2002 m. balandžio 10 d. įsakymas Nr. 119 (Žin., 2002, Nr. [40-1517](#)), kurių nuostatos apžvelgtos šios Konceptijos IV skyriuje.